

Година I. Брой 6.
Юний 1924 год.
гр. Варна.

Урежда :

Княжовно-просвѣтния отдѣлъ.

Списанието „Морски Сговоръ“ се изпраща безплатно на всички редовни членове на Българския Народенъ Морски Сговоръ.

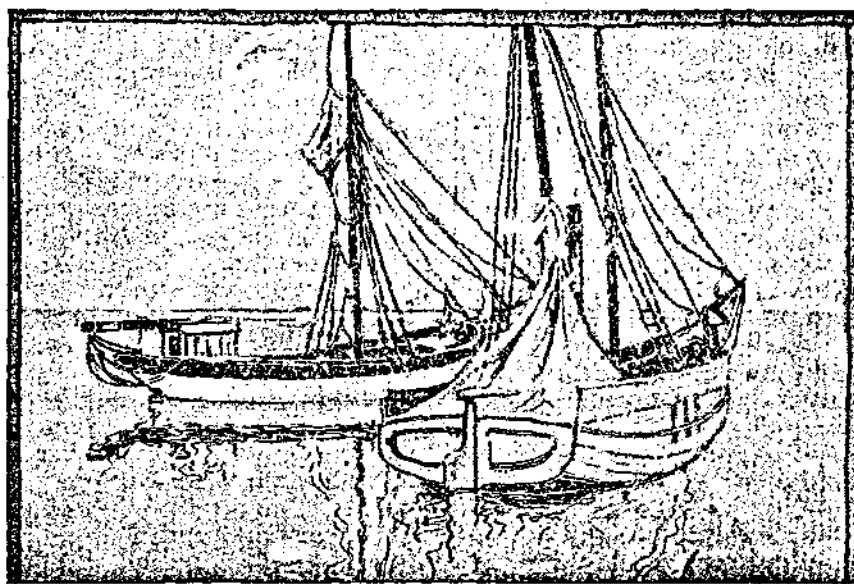
Какъ да се запиша за членъ на Б. Н. М. Сговоръ? — Обърнете се къмъ секретаритѣ на клоноветѣ на Б. Н. М. Сговоръ въ градоветѣ и селата на Царството. Тамъ нждето има клонове — отнесете се до Главното Управително Тѣло на Б. Н. М. Сговоръ въ Варна. Месечна членска вноска 5 лева.

Годишенъ абонаментъ
за България 100 лв.
за чужбина 120 лв.

Отдѣленъ брой 15 лв.

Редакторъ : Сава Н. Ивановъ.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Името на Черно море споредъ мюсюлманскитѣ писатели отъ VIII до X вѣкъ отъ Сава Н. Ивановъ; 2) Ролята на търговскитѣ флоти въ живота на народитѣ отъ Стателовъ Борисъ, капитанъ II рангъ; 3) За нашата корабна служба по Дунава отъ П. Ст. Панчевъ; 4) Бѣгло изследване бита на старовѣрцитѣ отъ Вичо Д. Ивановъ; 5) Може ли българинътъ да обикне морето? отъ С. Черноморски; 6) Морски новини; 7) Официаленъ отдѣлъ; 8) Морски книгописи.

Затишие.

Картина отъ Ал. Мутафовъ.

Списанието „Морски Сговоръ“ е одобрено и препоръчано отъ Министерството на Народното просвѣщение съ окржню № 447 отъ 9.I.1924 год. и отъ М-вото на Войната съ наредба № 22 отъ 1923 г.

Носъ Галата при Варна.

Фот. В. Агначиянъ.

Сава Н. Ивановъ.

ИМЕТО НА ЧЕРНО МОРЕ СПОРЕДЪ МЮСЮЛМАН-СКИТЪ ПИСАТЕЛИ ОТЪ VIII ДО X ВЪКЪ.

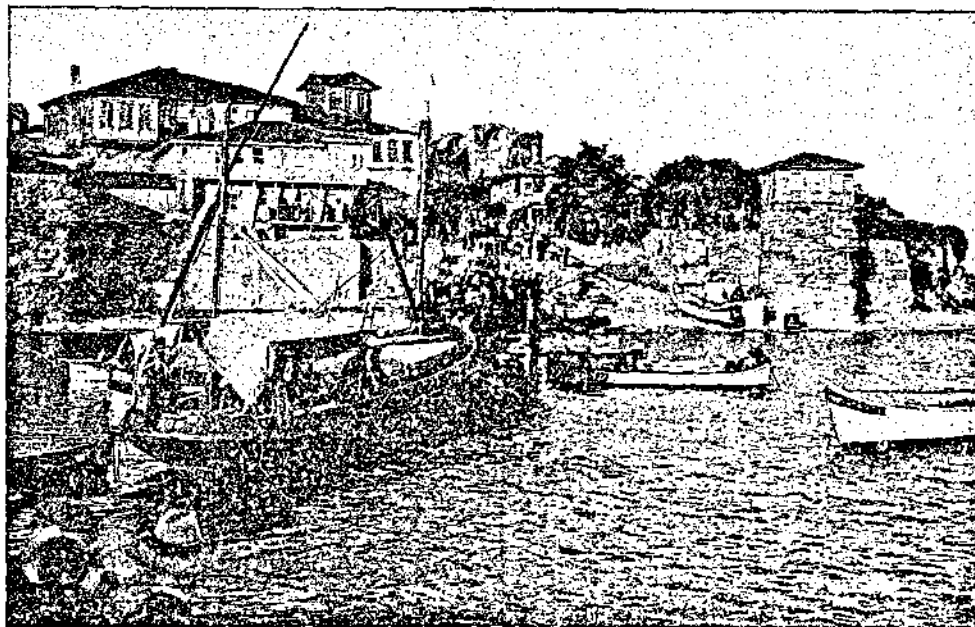
Като се проследят известията на мюсюлманскитъ писатели отъ VIII—X вѣкъ относно Черно море, става ясно, че географическитъ имъ познания не сж били напълно положителни. Това се дължи главно на факта, че само една малка частъ отъ тѣхъ сж пътували по Черно море и слодователно сж се опознали непосредствено съ него, а всички останали — сж го описвали споредъ разказитъ на пътниците и търговцитъ или споредъ сведенията, черпани отъ географическитъ съчинения на своитъ предшественици. Като се има предвидъ това, лесно обяснимо е, защо нѣкои отъ тѣхъ пишашъ, че Черното море се съединява съ Северния океанъ (Якубъ, Масуди, Истахри); защо други свързватъ Черното море съ Каспийското (Ибнъ — Хордадбе и други предшественици на Масуди) и защо трети даже не споменуватъ нищо за Черно море въ своитъ съчинения, тъй като въ тѣхнитъ понятия то се е сливало съ Сръдиземното море (Аль—Фарси, Ибнъ—Хаукаль и др.). Даже писатели като Масуди, който принадлежалъ къмъ най-ученитъ хора излѣзли изъ сръдата на арабитъ и който въ своето съчинение — „Златни полета и рудници за драгоценни камъни“ възстава противъ географическата грѣшка на своитъ предшественици и съвременници, които твърдѣли, че Каспийското море се съединявало посредствомъ каналъ съ Азовското и Черното, — и той отъ своя страна попадналъ въ друга грѣшка, като пише, че по Черното и Азовското морета не плава никой другъ, освенъ руситъ и че тия морета, посредствомъ заливъ, се съединяватъ съ северната частъ на океана или руското Бѣло море.

Въ своитъ съчинения мюсюлманскитъ писатели наричатъ Черното море съсь следнитъ имена: Хазарско, Румско, Найтасъ, Бонтасъ, Славянско море, Море на българитъ, руситъ, ногайцитъ, печенегитъ и маджаритъ. Отъ тия имена първото — „Хазарското море“, трѣбва да се изхвърли като неправилно дадено на Черно море. Съ това название — „Хазарско море“, само двама арабски писатели (Аль—Хорами и Ибнъ—Хордадбе) наричатъ Черното море, вѣроятно по незнание или грѣшка отъ тѣхна страна или поради грѣшка на преписвачитъ на съчиненията имъ. Всички останали мюсюлмански писатели еднодушно твърдятъ, че Каспийското море се нарича „Хазарско“, както и втичащата се въ него рѣка се именува „Хазарска рѣка“.

Обяснението на останалитъ названия на Черно море, дадени отъ мюсюлманскитъ писатели отъ VIII до X вѣкъ, е следното:

1. Названието *Румско море*, е едно отъ най-разпространенитъ, обаче съ това име арабскитъ писатели не сж обозначавали само Черното море. „Румско море“ — е общото събирателно име на моретата по които гърцитъ най-много сж плавали и по брѣговетъ на които тѣ сж имали свои колонии и владения. Така че името — „Румско море“ у мюсюлманскитъ писатели-географи обхваща района на Азовското, Черното, Мряморното, Егейското морета, източната и сръдната частъ на Сръдиземното море, па даже и цѣлото Сръдиземно море. Черното море, влизайки въ предѣлитъ на този районъ и то се наричало „Румско море“, но като частъ отъ цѣлия Румски морски районъ.

2. Названието *Найтасъ* е сжщо едно отъ най-

Месемврийското пристанище, гледано от юг (1923 г.)

Фот. П. Калжчевъ

разпространенитъ арабски имена за Черното море за времето отъ VIII—X вѣкъ сл. Р. Хр. То се отнася само за Черното море и изглежда, че това е чистото му арабско название. Подобно на това, Азовското море се нарича — „Майотасъ“, което очевидно произлиза отъ древното название на Азовското море — „Меотисъ“ (Меотида). Арабската дума „Найтасъ“, нѣкои съвременни писатели я произнасятъ — „Нейтесъ“.

3. Названието *Бонтасъ*, това е гръцкото име на Черното море — „Понтусъ“ преправено на арабски маниеръ и означаващо точно и определено само Черно море.

4. Названието *Славянско море*, макаръ да се срѣща само въ съчинението на единъ арабски писателъ, трѣбва да се признае за най-подходящото име на Черно море, съ което арабскитъ писатели сж могли да го кръстятъ, тъй като по-голямата частъ отъ брѣговетъ му въ това време сж били заселени съ славяни, жилищата на които се простирали и много навътре въ континента. Названието — „Славянско море“, включва въ себе си и Азовското море.

5. Названието — *Море на българитъ, руситъ, ногайцитъ, печенегитъ и маджаритъ* — е дадено отъ арабскитъ писатели поради племената, които сж населявали Азовско-черноморскитъ брѣгове и тѣхното продължение навътре въ материка. Този маниеръ се срѣща често у арабскитъ писатели-географи; макаръ че едно море има точно определено име, тѣ не го наричатъ съ него, а споредъ името на племето, което населява близкия приморски брѣгъ или даже — по-отдалечената суша.¹⁾ Есте-

ствено, че това е правено въ тия случаи, когато се е говорило за района на морето, който се е припадалъ на това племе. Тѣзи, така да се изразя, етнографически названия на морето сж частични и могатъ да се срещатъ по нѣколко за едно и сжщо море, както е случая съ Черното море, които все пакъ се обединяватъ въ едно общо име — за случая — „Найтасъ“.

Тукъ трѣбва да се отбележи, че въ етнографическо отношение Черното море най-често се нарича — „Море на българитъ и руситъ“ — народи, които най-добре сж характеризирали прибрѣжнитъ му жители. Факта, че у арабскитъ писатели, когато сж наричали Черното море по имената на народитъ, които сж живѣли наоколо му, българитъ сж били изброявани първи — показва, че тѣ сж били най-известнитъ, най-многолюднитъ и най-първитъ изъ между народитъ по брѣговетъ му въ времето отъ VIII до X вѣкъ сл. Р. Хр. Съ думитъ — „Море на българитъ“, арабскитъ писатели най-добре сж характеризирали въ етнографическо отношение брѣговетъ на Черно море и много ясно сж се изказали кому е било то най-необходимото, най-полезното и най-нуждното въ тия времена — съ една дума — кой е трѣбвало да го използва всестранно и да му бжде господаръ. Тѣ изглежда, че по-добре сж схващали значението на Черно море за най-могъщата държава по неговитъ брѣгове, отколкото самия народъ на тази държава. Не говоря за владетелитъ на народа и господаритъ на държавата — българскитъ царе, — защото за тѣхъ има данни, които показватъ, че тѣ много добре сж схващали голѣмото значение на Черното море за България.

Въ заключение, нека ми бжде позволено да изтъкна, че чистото арабско название на Черното море въ тѣсната смисълъ на думата е — „Найтасъ“.

Бургаско пристанище,
корабъ „Строги“ 25. III. 1924 г.

¹⁾ Арабскитъ писатели наричатъ Каспийското море съ общото име — „Хазарско“, което обхваща цѣлото море, но често се срещатъ и названията: Джурджанско, Табаристанско, Хорасанско и пр., споредъ названията на градоветъ и странитъ на околнитъ народи. Сжщото нѣщо е и съ Срѣдиземното море, което тѣ наричатъ съ общото име — „Западно море“, а му даватъ частичнитъ названия: Сирийско, Египетско и пр., споредъ имената на околнитъ народи.

Стателовъ Борисъ,
капитанъ II рангъ.

Navigare necesse est.

РОЛЯТА НА ТЪРГОВ. ФЛОТИ ВЪ ЖИВОТА НА НАРОДИТЕ.

Въ историята на човѣчеството морето е играло и играе най-крупната роль.

По известното изражение—морето съединява страните, които то раздѣля — водния път, като служи за най-сигурна връзка между всички страни, се явява въ сѣщото време и най-изгодния, въ всѣко отношение, път за съобщение.

Наличието на водния път, отъ една страна обогатява тия, които се ползватъ отъ него и се стремятъ здраво да го владеятъ, а отъ друга страна — представлява път по който се развива и разнася по цѣлия свѣтъ културата и цивилизацията.

Човѣчеството всѣкога се е стремилло, отначало инстинктивно, а въ послѣдствие съ всичката мощъ на разума и волята, къмъ водата и къмъ изхода на морския просторъ, поради което всичките огнища на цивилизацията всѣкога сж бивали разположени, или на брѣговетѣ на моретата, или на голѣмитѣ плавателни рѣки, вливающа се съ плавателно устие въ морето.

Люлката на нашата съвременна култура е била на брѣговетѣ на Срѣдиземното море. Отъ тукъ придобития запасъ на опитъ и знания далъ възможностъ на обитаващите брѣговетѣ на Срѣдиземното море да разпространятъ влиянието си и надъ другите морета. Въ послѣдствие деятелността на културните народи преминала на Атлантическия океанъ, отъ гдето влиянието имъ постепенно се разширявало до като е обхванало цѣлия свѣтъ.

Влиянието на морето и морската деятелност върху мировата роль на отделните народи се очертава най-добре отъ примера съ ония народи, безъ морска дейност, които въ свое време се издигнаха до твърде завидна висота на собствена култура, която удивлява и насъ въ днешни дни, безъ да добиятъ никакво мирово значение. (Китай, Ацтеките въ Америка).

Тия народи останаха безъ значение отъ гледище на мировата обща култура и напредъкъ.

По силенъ примеръ ни дава Япония. Въ тази „Страна на изгрѣващото слънце“, дълъгъ редъ години мореплаването е било забранено съ законъ, вследствие на което тая група острови дълго време остана неизвестна на културния свѣтъ и безъ никакво, не само мирово, но и мѣстно значение.

Но щомъ посредствомъ мореплаването, вратите на Япония се отвориха за Европа, набраните тамъ отъ вѣкове запаси на опитъ и знание оказаха своето могъщо влияние върху този твърде деятеленъ народъ.

Не следъ дълго Япония даде да се почувствува въ цѣлия свѣтъ.

Скжпотията, несигурността, опасността, бавността, неудобността на сухопътните съобщения сж заставили човѣчеството, още отъ старо време, да отдаде предпочитание на съобщенията по вода. Би се казало, че сега когато способитѣ за превозъ по суша поефтиняха, станаха по-безопасни, но бързи и удобни, водния превозъ би изгубилъ преобладаващото си положение.

Но щомъ се обърнемъ къмъ статистическите данни и къмъ цифрите, ний ще се убедимъ, че никога сухопътните съобщения не ще могатъ да оспорятъ първенството на морските съобщения, и ако тия послѣдните изобщо рискуватъ да бждатъ измѣстени въ бъдаще, то би било само отъ въздушните съобщения, които иматъ да играятъ една

отъ първо значение роль въ всички отрасли на живота на човѣчеството

Действително 1 конска сила може да премести съ скоростъ 1 метръ въ секунда:

1) По шосе около	1 т. 250 кгр.
2) По желѣзенъ път около	12 т. 500 кгр.
3) По вода около	83 т. 500 кгр.

Освенъ това корабите иматъ възможностъ да увеличаватъ водоизмѣщението си т. е. да увеличаватъ полезната си товароподемна способностъ, безъ да увеличаватъ въ чувствителна степенъ, въ всеки случай далеко непропорционално, издрѣжката по експлоатацията си.

Статистиката ни дава указания, че морските передвижения по сѣщество не сж по-опасни отъ сухопътните, а напротивъ сж по-безопасни отъ тѣхъ (Статистиките на Америка и Германия). Всичко това взето наедно ни обяснява стремлението на народите, отъ една страна, да използватъ морето, а отъ друга, което не е по-малко важно, стремлението имъ къмъ осигурение, за себе си, това използване на моретата, за да не го изпуснатъ отъ ръцете си.

Владението на морето и голѣмитѣ водни пътища, известно е изъ историята, всѣкога е било причина за войни и целъ за достигане при въоръжените и мирни стълкновения между народите.

Всѣкогашната политика и вътрешни мероприятия на Англия винаги сж изхождали отъ опасността тя да изгуби доминируещото си положение на моретата. Подъ влиянието на тая опасностъ Англия е развивала постоянно своя търговски и воененъ флотъ и се старае да сломи сама, или чрезъ други подставени отъ нея, всѣко зараждащо се на море чуждо влияние.

Като слѣдствие на гореизложеното се явява въпроса какви преимущества има тоя народъ, който води морската си търговия съ свой собственъ търговски флотъ, а не се ползува съ посредничеството на чуждия търговски флотъ, или ако се ползува съ неговото посредничество, то само отчасти и случайно.

Основното преимущество на страна имаща свой собственъ търговски флотъ е, че такава страна излиза на мировия пазаръ самостоятелно, взема активно участие въ международния товарообменъ, запазва независимостта на собствената си търговия, като осигурява за народа производител—той и експортъоръ, най-голѣмитѣ блага отъ произведените и изнесени отъ него цѣнности.

Страна, която нѣма свой търговски флотъ, не може да вземе непосредствено участие на мировите пазари, нѣма свободата на независимите търговски сношения. Такава страна е въ положение на зависимостъ и подчиненостъ по отношение на своята обща вносно-износна търговия. Народътъ на такава страна не може да извлече всички блага отъ собствения си трудъ и произведения. Той остава най-добрата, най-леката, най-чистата и най-възвишената частъ отъ общата печалба на своя трудъ, морална и материална, въ най-обща смисълъ на въпроса, въ ръцете на ония, които притежаватъ търговски флотъ.

А народъ безъ свой собственъ търговски флотъ играе жалка роль на безпомощенъ зритель въ кипящия животъ на състезание на мировите тържища, за благоденствието и културното преуспѣване на народите.

Страна, която владѣй собственихъ си водни пътища,

тища, която има свой собственъ търговски флотъ, има следнитѣ преимущества:

1) Благодарение на собствения си търговски флотъ, такава страна бива представена и въ най-отдалеченитѣ страни на свѣта. Английското изражение: „Търговията следва знамето“ по сжщество не е само красива фраза, а догматъ когото Англия всѣкога е следвала. По тоя вѣренъ пѣтъ вървеше твърдо и решително Германия до войната, тя следва сжщия догматъ и сега следъ войната

Това възрение е равносилно на аксиомата, отдавна добила право на гражданственностъ въ Англия, а въ последствие и въ Германия, до и следъ Мировата война:

„Импонирующето участие на движението на корабитѣ въ чуждестраннитѣ пристанища се явява като най-важенъ факторъ за разширение на търговскитѣ връзки. Въ дадена заморска страна, мощта на коя и да е държава се измѣрва съ това, колко често се вижда нейното знаме всредъ другитѣ знамена. Това опредѣля и степенята на готовността на тая държава да завърже търговски сношения съ дадена заморска държава“.

Корабитѣ на страна, обладающа търговски флотъ, който посещаватъ пристанищата на страна, която нѣма търговски флотъ, ще иматъ случайни фрахти, а въ последствие постоянни, като по такъв начинъ ще наченатъ постепено завоевание на фрахтитѣ. Това е частична експлоатация на тая страна лишена отъ търговски флотъ.

2) Търговския флотъ като услужва на държавата въ морския превозъ, а тъй сжщо и на други страни, получава за фрахта суми. Такива той получава и отъ други странини работи свързани съ морскитѣ промисли. Това съставлява за държавата единъ постояненъ и солиденъ доходъ. Отъ друга страна собствения търговски флотъ поема възможно голѣма частъ отъ своя товарообменъ. По тоя начинъ добрата частъ отъ общия фрахтъ остава въ страната и се явява като единъ активъ въ общото народно стопанство. Капитала, общото джиро на добре развитъ търговски флотъ и чистата му печалба сж часла крупни и отъ голѣмо значение за стопанското и финансово положение на своята страна.

Търговския флотъ задържа капиталитѣ въ страната и като не допуска заплащането на фрахтитѣ на чужденцитѣ, съдействува за запазване на паритѣ въ страната.

3) Държава имеюща собственъ търговски флотъ, има голѣмъ запасъ отъ хора смели, енергични и предприемчиви, които поради постоянното си съприкосновение съ търговския свѣтъ по разнитѣ страни, запознавайки се на мѣстото съ мѣстнитѣ условия, се явяватъ пионери на отечествената си търговия, като откриватъ нови пѣтища на търговията и намиратъ нови мѣста за приложение на отечественитѣ капитали

Освенъ това, като следствие на стремлението за намиране на нови фрахти се явява постоянното установление на нови търговски връзки.

Стремлението на мореходнитѣ предприятия, заинтересовани въ надеждния и растящъ товарообменъ е непосредствено насочено къмъ поощрение на търговскитѣ сношения между разлитнитѣ страни.

Параходнитѣ дружества предприематъ самостоятелни изследвания на икономическитѣ условия на посещаванитѣ заморски страни, за да намерятъ най-изгоднитѣ пазари. Самитѣ морски агенти сж най-добритѣ търговци на стокитѣ, които се превозватъ съ параходитѣ, които тѣ представляватъ.

Собственитѣ срочни пощенски съобщения сж отъ голѣмо значение за този огроменъ товарообменъ,

който се извършва ежедневно отъ товарнитѣ кораби.

4) Търговския флотъ като дава поминѣкъ на едно почетно число свои поданници, предизвиква развитието на корабостроението и свързанитѣ съ него морски промишлености за които флота се явява постояненъ потребителъ.

5) Търговския флотъ се явява като подготвителна школа за личния съставъ на военния флотъ. Отъ тамъ се взематъ за военния флотъ голѣма частъ отъ палубнитѣ, огнярни и машинни специалисти. Търговския флотъ поддържа въ готовностъ по отдѣлнитѣ специалности, тия сжщитѣ моряци специалисти, които въ време на война ще защищаватъ честта и интереситѣ на отечеството на вода. Мобилизицията на военния флотъ би срещнала непреодолими препятствия въ потребностъ отъ хора и отъ специални и огромни държавни суми за тѣхното обучение и държане въ готовностъ, ако страната нѣма търговски флотъ.

6) При наличие на търговски флотъ, личния съставъ на военния флотъ, следъ свършване действующата си служба ще намери приложение на придобититѣ знания въ него. Това несъмнено ще повдигне интереса въ личния съставъ къмъ специалната имъ военна служба на море, която ще имъ бжде отъ полза и следъ уволнение. Отъ това печели службата въ военния флотъ.

7) Корабитѣ отъ търговския флотъ въ военно време могатъ да послужатъ като военни транспорти.

Германия Безъ да потревожи своитѣ морски линии и безъ да наруши движението по тѣхъ, на първо поискване, презъ време възстанието на боксеритѣ, постави 22 парахода съ обща вмѣстимостъ 120,000 тона, на които бѣ отправена екстренно войска подъ Таку.

Север Амер. Съед. Щати. Въ време войната съ Испания, на първо поискване Северо Американскитѣ Съединени Щати, поставиха въ разположение на военния флотъ 200,000 тона.

Англия. Въ течение на 3 месеца прехвърли въ Южна Америка 100,000 войника, като отдѣлила за това параходи съ обща вмѣстимостъ 700,000 тона.

Русия. Въ време Руско-Японската война благодарение недостатъчността на търговския флотъ, фрахтуваха се за огромни суми и се купуваха твърде скъпо чужди параходи.

България. Презъ Балканската война нашия търговски флотъ превозваше войскитѣ ни, тъй сжщо продоволствуваше нашата армия отъ Карачелийския заливъ.

ВЪ ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Ролята на търговскитѣ флоти въ живота на народитѣ е икономическа, културна и политическа.

Икономическата роль произтича отъ оня огроменъ товарообменъ на ценности, който се пренася по вода. Стремлението да запази собствения си товарообменъ на ценности за своя търговски флотъ е стремление на народа да не изнася своя капиталъ въ чужбина и да извлече за себе си най-добрата печалба отъ собствения си трудъ.

Собствения търговски флотъ обслужва най-главно износа.

Излишѣка на продуктитѣ (фабрикати или сурови материали), които народа произвежда за обменъ, трѣбва да намерятъ най-изгодния пазаръ. Тѣ трѣбва да бждатъ доставени тамъ и продадени при най-изгоднитѣ условия. Ако всичко се извърши отъ експортѣора народъ, то явно е че всички изгоди и печалби оставатъ въ негова полза. Вънъ отъ това, възможността при наличието на националното корабоплаване да се прави изборъ на пазаря, да се търсятъ най-изгоднитѣ изъ между тѣхъ

и народа експортъортъ, да се явява самъ конкурентъ на международнитъ тържища, прави износа му самостоятеленъ и свободенъ. Поставя го на равни основи съ другитъ народи и е способенъ да издържа чужда конкуренция безъ ущърбъ на народното стопанство.

По отношение на вноса, националното корабоплаване играе сравнително по-малка роль, защото всъкой народъ се стреми да изнесе самъ своитъ произведения.

Но и тукъ ролята на националното корабоплаване е отъ значение.

Културната и икономическа роли съпътствуватъ икономическата роль на търговския флотъ.

Народъ, който има развито корабоплаване, е въ постояннъ, свободенъ и независимъ контактъ съ цѣлия свѣтъ. Достигналъ свободното мореплаване, станалъ господаръ на своитъ водни пѣтища, той добива внушителна роль отъ международно значение — става факторъ съ когото се считатъ и то толкова по-вече, колкото по-силно развито корабоплаване притежава.

П. Ст. Панчевъ

ЗА НАШАТА КОРАБНА СЛУЖБА ПО ДУНАВА.

„Нека обърнемъ моретата въ долини и ниви, а корабитъ въ рала за да пожнемъ бѣдащето културно и икономическо засилване на страната ни“ — е повикътъ на нашия „Народенъ Морски Сговоръ“ — начинание свѣгло и хубаво на замислената наша интелигенция върху бѣдащето културно развитие на България.

Но дали наистина се пристѣпни къмъ осъществяване на дѣла тоя повикъ? Ето цѣли три години отъ какъ канятъ къмъ това, а не е сторено ни стѣпка напредъ.

Най-добре ни характеризира нехайството и незаинтересоваността къмъ подобенъ родъ въпроси, състоянието на нашата корабна служба на Дунава. На Дунава, чрезъ който сме въ контактъ съ културния западъ, ние не сме сторили почти нищо за да го използваме като плавателенъ пѣтъ.

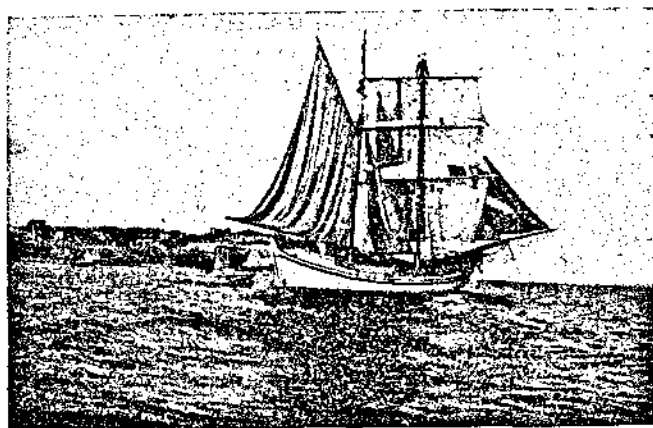
За да имаме по-ясна представа за обслужването на нашето Дунавско крайбрѣжие, нека спомена числеността на нашитъ кораби, пѣтуещи подъ българско знаме.

Центъра на вносната и износната ни търговия по северната граница, това е градътъ Русе, и какво виждаме въ неговото пристанище? Цѣлата крайбрѣжна служба, централизираща се въ Русе, се изпълнява изключително отъ чужди, било то австрийски, унгарски или ромѣнски параходи. т. е. тия блага, които би извлѣкълъ нашиятъ — българскиятъ — капиталъ, ги извлѣчатъ чуждитъ капитали.

Русенското пристанище, което е нашъ най-оживенъ Дунавски центъръ, което иде да потвърди и факта, че неговата митница дава трети по размеръ митнически приходъ следъ Варна и Бургазъ, разполага само съ два катера — „Росица“ и „Кириль“, изпълняващи ролята на влекачи, а тоя последния е жалко подобие на влекачъ, почти разбитъ и разнебитенъ, негоденъ вече за употреба, 1-2 моторни лодки на частни лица, — това сж тѣ корабитъ обслужващи цѣлото пристанище,* не изпълняващи дори една мѣничка частица отъ оно-

Владението на воднитъ пѣтища е източникъ на култура, благосъстояние и народна мощъ.

Владетеля на мировитъ водни пѣтища владѣе свѣта.

Предъ Месемврия.

Фот. П. Калчевъ.

ва което се нуждае пристанището. Всичко останало се изпълнява предимно отъ австрийски, ромѣнски па даже и грѣцки параходи. И какво тѣжко впечатление произвежда Русенското пристанище осеяно съ всѣкакви, но не и български знамена. На що се дължи това? Дали на невъзприемчивостта на българина или на незаинтересоваността и нехайственото поглеждане на въпроса относно едно българско обслужване нашия Дунавски брѣгъ? — Да изтъкнемъ първото като причина е не до тамъ основателно, понеже поне въ това отношение отъ практика въ 50 годишния ни свободенъ политически и икономически животъ е могло да констатираме тая добродетель въ българина. Тогава другаде се крие причината, а именно въ второто, че той не може да прозре блага, които би му принесла една българска — национална корабна служба по нашето Дунавско крайбрѣжие. Не е по-добро обслужването и на останалитъ Дунавски пристанища. Напримеръ Ломъ и Видинъ, следващи следъ Русе въ търговско отношение, виждаме, че се обслужватъ отъ грѣцката компания „Balcania“ съ корабитъ „Socratis“ и „Sotig“. Какъ съ свито отъ мѣка сърдце вижда всѣки българинъ да се развѣзва знамето на далечна Гърция, нѣмаща никакъвъ интересъ на Дунава, освенъ личнитъ блага. Тукъ е нужна подкрепата на държавата и нейния добъръ примеръ. Много малко е направено отъ нея за да поощри и подкрепи частния капиталъ къмъ тоя родъ предприятия.

Говори се отдавна за доставката на 2—3 солидни влекача, но тѣ все още не идватъ.* Нека не се занемарява тая доставка, нека по-трезво се погледне на въпроса и се даде достоенъ за подражение примеръ, като заедно съ това се поощри национализирането на нашата корабна служба по Дунава! А какво е намъ нужно на първо време, нуждитъ показватъ!

Нека не забравяме, че водния пѣтъ е нѣколко пѣти по-евтинъ отъ желѣзния!

* Презъ м. май т. г. българското правителство купи за нуждитъ на Дунавското пристанище италианския катеръ „Сандра“, който повдигна българското знаме подъ името „Цибъръ“. (Редакцията).

* Изпратена е комисия отъ дирекцията на желѣзницитъ и пристанищата въ странство за купуване на въпроснитъ катери. (Бел. на редакцията).

Селището на липованците (старовърците) на брега на Девненското (Варненското) езеро.

Вичо Д. Ивановъ.

БЪГЛО ИЗСЛЕДВАНЕ БИТА НА СТАРОВЪРЦИТЕ.

(Свѣтогледъ, гонение, народни пѣсни и др.).

На едно разстояние отъ 5 км. по желѣзопътната линия Варна — София, край Варненското езеро, — се намиратъ колибитѣ на старовѣрците (липовани). Родното имъ огнище е Русия — Махеловската губерния, която тѣ сж напуснали презъ времето, когато руската императрица Екатерина II е поискала да обедини всички секти въ православната църква.

За интимнитѣ страни на тѣхния битъ почти нищо цѣлостно не се знае у насъ. Говори се само откъслено — отъ тозъ, отъ она, за черти изъ живота имъ, които сж били случайни, съвсемъ незаинтересовани зрители на сцени, хвърлящи едва забележима сѣнка отъ общия битъ на старовѣрците.

Прегърнали (старовѣрците) единъ близко до своята психология начинъ на живѣне — завидно идиличенъ, тѣ сж се отдѣлили отъ непосредствената близость на призрачния градъ, отъ всичкитѣ му ограничаващи повѣли. Тѣ се чувствуватъ волни винаги и само — когато сж въ обятията на майката — природа или, въ своитѣ глѣхнали въ мистична самота колибки, всѣкогажъ будни предъ — ту бурно, ту унесеното въ отморна дрѣмка море...

Мѣрва ви се отъ време на време нѣкой отъ тѣхъ изъ нѣкоя зѣгътена градска уличка, съ гюмъ млѣко или кошъ риба въ рѣчка, отминаващъ и най-голѣмитѣ й особености съ рѣдко спокойствие... Вие го чувствувате и близко и далечъ отъ себе си... При това неговата висока човѣчностъ, намѣрила яркъ отблѣсъкъ въ обраслата му съ дълга руса брада физиономия ви вдѣхва безгранично довѣрие и душевна обичъ... Но неосвободени отъ предразсѣдитѣ, които ни натрапва свѣтския животъ, ние отбѣгваме възможността за една по-интимна близость съ него...

За особеноститѣ на тѣхния религиозенъ свѣтогледъ нѣма една опредѣлена представа, която да конкретизира идейния имъ животъ. Когато става дума за идейния животъ на старовѣрците, за да проникнете въ неговитѣ душевни глѣбини, трѣбва да се съсредоточите въ видимата му страна — въ отношенията имъ единъ спрямо другъ. Защото, тѣхната религиозность е оделовена въ една хармоничность — на собствения имъ животъ съ околната срѣда. И, за да намери човѣкъ основната нишка на изследване, която да го изведе въ послѣдствие до единъ благоприятенъ резултатъ, — до незабуленитъ особености на техния битъ, трѣбва да застане по-близо.

Въ какво се заключава висшата етична сжщность на старовѣрството?

Въ религиозното убеждение на старовѣрците можемъ откри първообраза на християнството. Християнскиятъ, дълбоко етиченъ принципъ „Люби другъ друга“, останалъ великъ примѣръ отъ още по-велики сърдца отъ древността, се прилага напълно на практика между липованцитѣ, поради което въ тѣхния животъ не е изключенъ душевния колективизмъ — висшата дружба.

Истинскиятъ старовѣрецъ не се миросва, нито пъкъ се ваксинира. Миросването и ваксинацията за липованцитѣ не сж нищо друго, освѣнъ езически символи, включващи въ себе си идеята за богохулство.

Преди 30 години едно липованско сѣмейство — потомци на нѣкогашнитѣ старовѣрци отъ Махеловската губерния, преминава отъ Ромжния — въ България и пуска котва на сжщото това мѣсто, гдѣто е по настоящемъ селището на липованцитѣ. Наредъ съ това сѣмейство, на сжщото това мѣсто се

заселватъ въ послѣдствие и други нѣкои семейства, които се отдаватъ на любимото си занятие — риболовството. Днесъ жителитѣ на колибитѣ, наброяватъ — включая и малкитѣ дѣца около 215 човѣка.

За да се отиде на гости у тѣхъ, спазва се едно правило: който старовѣрецъ е поканилъ нѣкое вънкашно лице на гости, трябва да предизвести и другитѣ старовѣрци за това, чрезъ старейшината — главата, който се грижи за порядъка между жителитѣ на колибитѣ. (Това трѣбваше самъ азъ да изпитамъ посредствомъ личния си опитъ). Слѣдъ изпълнението на тази формалностъ на гостоприемството, отидѣхъ въ собствения домъ на старейшината — единъ широкоплещестъ, високъ, бѣлобродъ старецъ, съ благородна физиономия. Казва се дѣдо Илия. Тамъ въ дома на дѣдо Илия, намѣрихъ се всредъ една обстановка, която действително говори за дълбоко-религиозната душа на липованеца. При това, направи ми силно впечатление, че на горния прагъ на гостната стая стои пригвозденъ кръстъ. Словоохотливиятъ старейшина благоволѣ да ми разправи нѣщо за далечното минало: едно врѣме въ Русия било предприето особенъ родъ гонение на еврейтѣ, стоящи въ непосредствена връзка съ вродената имъ склонностъ да експлоатиратъ. Съ тайно нареждане християнитѣ се задължавали да приковаватъ кръстъ на видно мѣсто — всѣки въ своя домъ, за да се виждало всѣкога (при ревизия) — кой е еврейинъ и кой — християнинъ. Отъ него време и до днесъ, е останало това течение всредъ липованцитѣ — да се пригвоздява пиринченъ кръстъ, обикновено на горния прагъ на гостната стая въ всѣки домъ.

Нито единъ старовѣрецъ не ще намерите да пуши тютюнъ, а също така и така и такъвъ, който да се е отказалъ отъ „водката“. Ако въ нѣкоя къща дръзните да запушите, слѣдъ излизането ви ще трѣбва да мажатъ цѣлата колиба и да изтупватъ — парче по парче всички дрехи. За това пъкъ, ако поискате огънь, бидейки имъ на гости, васъ ще ви предупредятъ, че у тѣхъ не се пуши по тѣзи и тѣзи причини.

Отъ старовѣрцитѣ ще чуete да се разказва за разни митични сказания. Тѣ иматъ бисерни колективни умотворения, въ нѣкои отъ които се илюстриратъ всичкитѣ ония възможни случаи на гонения, на които сж бивали подлагани въ миналото старовѣрцитѣ. Тѣ сж пресъздали въ лирични творби собственитѣ си страдания. За това пъкъ тѣзи пѣсни се явяватъ говорящъ паметникъ за миналото на старовѣрската секта. Въ любовнитѣ имъ пѣсни основния мотивъ, централната сжщностъ е — копнежа на влюбения къмъ своята избраница. И въ тоя отдѣлъ колективни пѣсни на старовѣрцитѣ, ярко отражение е намѣрилъ копнежа за по-прояснени небосклони, за щастие. . .

Презъ всички, обаче, като червена нишка преминава чувството на дълбокъ мистицизмъ и суеверие, които се явяватъ непринуденъ резултатъ на психологията на старовѣреца, останала въ дълбоко невѣдение откъмъ културни ценности. Въ нѣкои пѣсни проблѣсва чувството на устремъ къмъ присѣдиняване живота къмъ обятията на обективната среда. И, въ този си устремъ, къмъ постигане на едно висшо хармонично начало между собствения животъ и външната заикалящата ги среда, липованцитѣ сж много постигнали.

Рожби на една гнетяща дѣйствителностъ, въ която човѣкъ, за да удовлетвори и най-незначителнитѣ си нужди, трѣбва да полага робски усилия; вкусили отъ горчивия житейска опитъ — какво значи

черна грижа, при която човѣкъ трѣбва да откърва и най-интимнитѣ си копнежи, въ всички старовѣрски колективни умотворения се е вгнездилъ дълбоко тъжния елементъ. Въ всѣка гостна стая е окачена на видно мѣсто по една икона и кандилце, а подъ тѣхъ — примитиванъ рисунъкъ на лодка. (Това е достатъчно, за да ви подсказже за оня неизбеженъ ужасъ, на ударитѣ на който сж изложени старовѣрцитѣ презъ цѣлъ животъ. Въ борбата си за съществуване, тѣ сж въ борба и съ тежки предчувствия, намирайки се предъ явната опасностъ отъ неумолимитѣ морски стихии. И, виждайки се немошни, тѣ търсятъ закрилата на Вездесущиятъ). Старовѣрцитѣ сж дълбоко религиозни хора. Религията за тѣхъ е всичко и вънъ отъ това, което тя имъ дава не признаватъ никакъвъ другъ духовенъ животъ. Построили сж си малка църквица, гдето всѣки недѣленъ день се чете отъ най-стария старовѣрецъ „Откровението на Ионна.“

Мажетѣ почти всички сж грамотни. Децата отъ 8 годишна възраст нататъкъ се възпитаватъ отъ платенъ учителъ, който е изъ сръдята. Децата се възпитаватъ въ духа на „Откровението на Ионна“, което трѣбва да чете всѣки ученикъ, завършилъ опредѣления основенъ курсъ — отъ нѣколко години. Вънъ отъ „Откровението на Ионна“ — свещенната книга — старовѣреца не познава друга. Чужди си оставатъ за него придобивкитѣ на културата, поради религиозния фанатизмъ. Старовѣреца е готовъ да се жертвува за своето убеждение, като дълбоко вѣрва, че само така ще може да се приготви за вѣчния задгробенъ животъ въ който непоколебимо вѣрва.

Старовѣрката е приучена къмъ чистота въ къщи. Въ всѣка колиба си има по една гостна стая, подредени по образа на тия отъ града: чистъ креватъ, масичка столъ и пр.

Очуди ме, че не видѣхъ никакви гробници въ района на колибитѣ. Говори се упорито, че липованцитѣ изгаряли тленнитѣ останки на мъртавецитѣ. Изгарянето ставало извънъ колибитѣ, къмъ полунощъ, когато всичко живо отмара въ дълбокъ сънъ, въ присѣдствието на най-старитѣ старовѣрци. Пепелта отъ изгорения мъртвецъ се събирала отъ присѣдствующитѣ на тайнственото погребение въ една чиста кърпа, за да я раздухатъ слѣдъ това на изтокъ, на западъ, на северъ и на югъ — тъй че да се образува кръстъ. Такъвъ е епилога на религиознитѣ обряди при смъртенъ случай, който е живъ примѣръ на доказателство, че липованцитѣ наистина вѣрватъ въ задгробния животъ. Въ религиозния свѣтогледъ на старовѣрцитѣ, колкото и да е той наивенъ, човѣкъ прозира източни елементи на религиозностъ. На край трѣбва да кажа, че старовѣрцитѣ не принадлежатъ къмъ никоя политическа партия. Тѣ не сж превили вратъ и презъ режима на Стамболийски.

Презъ дружбашко време се говореше, че старовѣрцитѣ искали да напуснатъ България, за да заминатъ въ Америка, Щатъ Квакро при свои едновѣрци, тъй като правителството искало да имъ наложи чрезъ Дирекцията на Народното Здраве, да приематъ ваксинацията.

Добре би било, ако сегашното правителство се заинтересува за тия миролюбиви и трудолюбиви хора, повечето отъ които сж принудени да мизерствуватъ, занимавайки се съ примитивни средства съ риболовство. При едни по-модерни средства за риболовъ старовѣрцитѣ биха допринесли много за развитието на риболовството по тоя нашъ край.

С. Черноморски.

МОЖЕ ЛИ БЪЛГАРИНЪТЪ ДА ОБИКНЕ МОРЕТО?

Може, драги съотечественици, стига да се по-работи върху него. Има вече много примери за това. Вземете например шепата български моряци, които въ периода на най-новата ни история — отъ преди 30 години — развѣватъ българския трицветъ изъ близки и далечни морета и които сж могли да си спечелятъ име между вѣнчания морски и търговски свѣтъ, като едни отъ най-честнитѣ и акуратни мореплаватели*) и които — забележете — въ грамадното си мнозинство сж хора родени и израстнали, въ вѣтрешността на България.

Българинътъ е богато надаренъ отъ природата да бжде способенъ за всичко. Тая правдива мисль е изразена много добре отъ автора на статията „Значението на морето на стопанския ни животъ**), съ думитѣ:

„Вѣрно е, че ние българитѣ не сме морски народъ — но не защото не можемъ да бждемъ по своитѣ физически и духовни качества, а защото тъ-немъ въ предразсѣдѣтъ, че морето не е дадено за насъ“.

Българина е способенъ да обикне морето, да се отърси отъ вродения си страхъ — който не е нищо друго, освенъ непривичка къмъ обстановката — и да заработи за използуването му. Примери имаме много за това, но азъ ще се спра тукъ само на нѣколко, които възкрѣснаха въ паметта ми при получаване на писмото, което ще цитирамъ по долу.

Преди да бжда морякъ, още като ученикъ отъ III класъ, когато при една екскурзия за прѣвъ пѣтъ посетихме завършващото се Варненско пристанище, между другитѣ обиколки, които направихме, нашитѣ учители ни разходиха съ лодка изъ пристанището — отъ паспортното отдѣление до входнитѣ фарове — едно разстояние отъ 600—700 метра. Въпреки, че и по-рано бѣхъ идвалъ въ Варна и познавахъ поне отъ малко морето, сърдцето ми щѣше да изхвъркне отъ страхъ, че лодката напълнена съ толкова хора, може да потъне. Може би, само за да не покажа малодушие предъ другаритѣ си, останахъ спокоенъ въ лодката да чакамъ съ най-големо нетърпение да се върнемъ на брѣга. Сега, двадесетъ години следъ тази случка, съмъ дългогодишенъ морякъ и пиша статии, за да докажа, че българинътъ може да обикне морето, стига само да поработи върху себе си, та чрезъ трудъ и постоянство да се опознае съ него и привикне къмъ обстановката.

Презъ една отъ отпускитѣ ми като морски юнкеръ, трѣбваше при една разходка да премина заедно съ домашнитѣ си, на една полскодѣнна лодка, рѣка Янтра. Лодката събираше най-малко двадесетъ души, а ний бѣхме само петъ. При това лодката се караше по единъ, обтегнатъ на двата брѣга, телъ. При едно малко ненадейно клатушкане, моята майка се изплаши. Азъ неволно искахъ да се усмихна, защото отъ това клатушкане нѣмаше абсолютно никаква опасностъ, но веднага спомнитѣ си за току-

що разказаната ученическа екскурзия въ Варна, взехъ сериозенъ видъ и успокоихъ майка си, като ѝ обяснихъ невъзможността да стане нѣщо лошо при тия обстоятелства и си казахъ на ума — „Това бѣше и съ мене. Страхува се, защото не познава обстановката“.

Сега е редъ да Ви запозная съ въпросното писмо. Преди да го цитирамъ, обаче, ще ми позволите съ нѣколко думи да Ви запозная съ моята леля — авторката на писмото.

Само нѣколко години по-големъ отъ мене, израстнала въ сърдцето на България, моята леля, до миналата година не бѣше виждала морето. И въпреки това, тя питаше голѣмъ страхъ отъ него. Нейната майка, моята баба, за нищо не искаше да се съгласи да стана морякъ — защото било страшно. Все пакъ, азъ настояхъ на своето и станахъ морякъ. Моята леля виждаше въ мене единъ необикновенъ човѣкъ — морякъ, който пѣтува изъ опаснитѣ морета, а най-вече изъ „страшното“ Черно-море. Споредъ нея, за това се изискваха особени свѣрхчовѣшки качества и тя се прекланяше предъ моята неустрашимостъ, въпреки че при постояннитѣ си срещи и въ писмата си я увѣрявахъ, че съмъ обикновенъ човѣкъ като всички хора и че не е геройство да се пѣтува по Черно море, защото нѣма нищо страшно въ него, но е необходимо само да се изучи, опознае и свикне съ него.

Миналата година, следъ дългогодишни приготовления и отлагания подъ различни предлози, се реши да ми дойде на гости за презъ лѣтния сезонъ.

Тя пристигна въ Варна съ вродения си страхъ отъ морето. Въпреки, че се възхищаваше отъ неговата чудна гледка, просторностъ и красота, тя се боеше отъ него. Даже, когато биваше на морския брѣгъ, трѣбваше да се отдалечаваме на почетно разстояние отъ линията на водната повърхностъ, защото казваше, че ще ѝ стане лошо. Отдалечили се отъ брѣга, тя не сваляше очи отъ него и пакъ малко по-малко се приближаваше, докато найсетне свикна да стои безъ страхъ на морския брѣгъ, даже и когато малкитѣ лѣтни морски вълни се разлизаха игриво по пѣсѣка.

Единъ день, изглеждаше следъ много вѣтрешни борби, може би само за да не покаже малодушие предъ осемгодишната си дѣщеря, а и за да направи удоволствие на нея и мене, се реши да се отзове на поканата ми да дойде на кораба, който командувахъ и който по това време стоеше въ Варненското пристанище. Времето бѣше чудесно, морето бѣше тихо, а водната повърхнина въ пристанището бѣше като огледало. Нейната малка палва дѣщеря веднага прекрачи сходната дѣска и тичишкومتъ дойде при мене на кораба, но тя — остана още на кея — се двоумеше: да пристѣпи ли или не. Тя прѣвъ пѣтъ въ живота си трѣбваше да стѣпи на корабъ и то, който плава въ „Черно море“.

— Заповѣдай, лельо.

— Страхувамъ се още да прекрача.

— Нѣма нищо страшно въ това. Вижъ какъ твоята малка дѣщеря, бѣга весела по пода на кораба.

— Добре, ще дойда, но дълбоко ли е? Колко метра е дълбочината?

*) Много гръцки търговци, които работятъ съ България, предпочитатъ да изнасятъ или внасятъ стоки си съ българскитѣ параходи, понеже познаватъ отличната, честна и акуратна работа на българскитѣ моряци, които поставятъ въ това отношение по-горе отъ своитѣ. Всеобщо е мнението между търговския свѣтъ, особено въ Ориента, че българскитѣ услуги на корабитѣ сж едни отъ най-дисциплиниранитѣ, най-честнитѣ и най-акуратнитѣ. (Авторъ).

**) Вижъ „Морска Библиотека“, ин. № 6, Варна — 1923 год., стр. 11.

Макаръ, че Варненското пристанище е дълбоко 8 метра, за да я накарамъ да дойде на кораба, азъ умишлено излъгахъ.

— Не е дълбоко. Да има най-много метъръ и половина.

Тя пристъпи боязливо къмъ сходната дъска и бавно, водена отъ мене, влезе въ кораба. Подадохъ ѝ столъ да седне. Тя седна, но стоеше като на игли. Азъ чувствахъ, че тя е готова всъки мигъ да скочи отъ стола. Премина моторна лодка около кораба който се разлюля леко за нѣколко момента отъ образувалитѣ се вълни, а тя уплашена скочи отъ стола и искаше да полети къмъ изхода. Азъ я задържахъ, успокоихъ я и тя пакъ седна. Визитата се свърши скоро. На тръгване тя ми каза:

„Хубаво и приятно е тука, но като си помисли човѣкъ, че всичко това нѣщо плава въ водата, страхъ ме обзема. Азъ едвамъ изтраяхъ на кораба 15 минути и ми е чудно, какъ вий моряцитѣ живеете постоянно тука?“

Бавно, но настойчиво, съ голѣма предупредителностъ и тактичностъ, азъ започнахъ да я запознавамъ съ морето и неговитѣ особености, съ корабитѣ и съ живота на моряцитѣ. Следъ първата недѣля тя вече идваше свободно и безъ страхъ на кораба за да ме посреща и изпраща при моитѣ пжтувания. Следъ втората седмица, тя вече се разхождаше съ лодка изъ пристанището. Въ третата седмица — отначало съ страхъ и съ задължение постоянно да стоя при нея, а отпосле само съ удоволствие — правяхме екскурзии съ пристанищниятъ катеръ изъ Варненския заливъ. Въ края на месеца, тя вече сама гребеше и управляваше лодка и съ една компания нейни другарки ме посещаваше почти всъки день, когато бивахъ въ Варненското пристанище, за да ги разхождамъ съ лодка, не въ пристанището, а обезателно въ „открито море“. Тя обикна морето, беше въ възторгъ отъ него и сега вече желаше да пжтува въ бурно море, да направи морско пжтешествие по цѣлия български брѣгъ и да пжтува даже и презъ другитѣ морета. Следъ като се опозна съ водната стихия, тя привикна къмъ нея. Меже би ще ви се види чудно, но къмъ края на сезона тя не отиваше да се кжпи въ общитѣ морски бани, а въ компания съ другарки, наемаше лодка и отиваше да се кжпи на срещуположния брѣгъ на залива. Азъ самъ се очудвахъ на бързата промѣна, която стана въ нея. Сега тя знаеше всичко: колко е дълбоко морето, кога и какъ става вълнение, че има силни вѣтрове и голѣми вълни, които могатъ да бждатъ опасни, когато човѣкъ не не познава качествата на кораба си и не знае какъ да се бори съ тѣхъ, но въпреки това тя пжтуваше, защото тя самата имаше вече понятие отъ мореплаването и имаше пълно довѣрие въ знанието и опитността на моряцитѣ.

Замина си съ голѣма тжга, че се раздѣля съ морето и съ желание идущия сезонъ пакъ да го посети.

Следъ единъ месецъ получихъ отъ нея следното писмо:

Мили племеннико,

Най-после намерихъ време да ти отговоря. Въпреки всичкото ми желание да бжда акуратна, като истинска морячка, не можахъ да сторя това.

Издавамъ най-голѣми благодарности на тебъ и твоя помощникъ отъ всички ни — цѣлата компания — за всичко. Ще се постараямъ когато Вий дойдете презъ зимата въ София да Ви се отплатимъ поне отъ части.

Азъ получихъ твоята карта. Благодаря ти най-много за това, че тя ми напомня морето. Ний постоянно говоримъ за морскитѣ разходки. Разказваме на всички за хубоститѣ на морето и се стараемъ да имъ внушимъ да го обикнатъ и да ги привлечемъ, като членове на Българския Народенъ Морски Сговоръ.

Ти вѣроятно продължавашъ още да пжтувашъ. Вѣрвамъ сецашъ се, че отъ далечъ ти завиждамъ за това. Снощи бѣха у насъ на чай багъ Иванъ и Марчето. На дневенъ редъ бѣше ти и твоето море. Колко ефектно говорихме за него — азъ и твоята малка племенница. Ако можеше да присѣдствувашъ, щеше да четешъ това по лицата на слушателитѣ. Когато разказвахме за тихо спокойно море, всички нѣкакъ неволно започваха да се усмихватъ, но когато почнахме да разказваме за идването ни съ моторната лодка „Лилия“ до миноносеца — помнишъ, на празника на Морския Сговоръ, когато морето бѣше развълнувано — незабележано усмивкитѣ изчезнаха и се замѣниха съ сбрѣчкани вежди, като тукъ-тамъ се изпускаха възклицания. Даже багъ Иванъ — стария генералъ, който ръководеше въоръжения български народъ презъ 1912 и 1913 год. срещу турцитѣ — каза, че сме можели да се удавимъ. Колко смѣшно! Само да можеше да видишъ въ това време какъвъ горѣ видъ имаме азъ и моята дѣщеря, зере чувствавахме се настоящи моряци — храбреци. Ехъ, нѣма що, ще се залъгваме сега съ възпоменанията до идущия сезонъ.

Питаешъ какъ се чувствуваме безъ море? Лошо! Когато се сетимъ, че не сме на море — не сме добре.

Приеми най-сърдечни поздравии отъ мене, свако ти и малката ти племенница.

Цѣлувамъ те.

Леля ти.

Силуети на морския брѣгъ при носа Св. Константинъ.

Увеличение на турския търговски тонаж. Няколко интересни сведения относно разтяжия турски търговски флотъ ни дава ноемврийската книжка на „Bulletin de la Chambre et d'Industrie de Constantinople“. Споредъ този бюлетинъ турският търговски флотъ отъ 110,000 тона преди войната се е стопилъ на 48,000 т., и то предимно стари и износени кораби. Но този корабенъ инвентаръ почна скоро да се попълня и подобрява, така щото къмъ 1 Ноемврий 1923 г. Турския търговски флотъ се е състоялъ отъ 456 кораби съ 82,948 тона. Отъ различнитъ корабни предприятия може да се споменатъ: „Сеиръ Зефайне“ съ 135 кораби отъ 37,494 т., между които има 6 кораба съ водоизмѣстимостъ по-вече отъ 3000 тона всѣки единъ; по-нататъкъ друга компания е „Чиркоти Хайрие“ съ 27 кораба отъ общъ тонажъ 4816 т. и най-сетне „Compagnie des bateaux de la Corne d'Or“ съ 16 кораба и 1397 т. Споредъ мнението на хора специалисти сегашниятъ турски флотъ далечъ не е достатъченъ да задоволи нуждитъ на страната. Той не е даже и достатъченъ да превозва пътниците и стоки между турскитъ пристанища. Споредъ мирния договоръ въ Лозана крайбрежното плаване е запазено за турското знаме. Сжщо споредъ него договоръ признаватъ се свидетелствата на турскитъ търговски кораби въ чуждитъ пристанища. Турското мореплаване си е поставило за целъ да създаде редовно съобщение съ чуждестранни пристанища. Разбира се, съ това тѣ не целятъ да измѣстятъ установенитъ вече чуждестранни рейси на чуждитъ компании, обаче тѣ желаятъ по възможностъ да почнатъ конкуренция съ тѣхъ. Тѣзи държави, които не се отнасятъ съ достатъчно внимание къмъ турскитъ кораби ще бждатъ подложени сжщо на бойкотъ отъ турска страна.

(Изъ „W. R. H.“, превелъ К.)

Научни експедиции презъ 1923 год. за изследването на тона. 1. Въ Атлантическия океанъ. Кораба за научни изследвания — „Ла Таншъ“ — командванъ отъ Ралие дю Бати, е направилъ изследвания на пътъ отъ Лориентъ за Мадейра. Той е проучилъ мѣстото на появянето на тона, неговилъ пътъ и храната му въ връзка съ температурата и солността на водата.

Презъ втората половината на лѣтото той е направилъ изследвания въ Гасконския заливъ, а въ срѣдата на есенъта — покрай Южна Ирландия — тамъ кждето тона се загубва.

2. Въ Средиземно море. Съ изследванията на тона се е занимавалъ кораба „Пуркоа-Па“, командванъ отъ Шарко.

И на двата кораба сж биле командировани естественици. Тия научни експедиции се организиратъ отъ делегатитъ на крайбрежитъ на Атлантическия океанъ и Средиземно море държави.

(Отъ френски: Н. П. И.)

Единъ гигантски полипъ. Естественикътъ Sir William Boyd Dawkins изпраща на Manchester Guardian едно писмо отъ Beiva, споредъ което голѣма буря е изхвърлила на брѣга на Мозамбико единъ гигантски полипъ дълъгъ около 30 м. и по-вече. Авторътъ на писмото успѣлъ да види и фотогра-

фира само задната частъ на животното, една маса месо пихтийна и мургава, дълга 6 м., широка 3 м. и висока 1'20 м. Остатъкътъ е билъ отнесенъ отъ кафритъ, които още продължавали да отнискатъ части отъ животното, като съ голѣма мжка секли съ брадви. Брадвитъ се хлъзгали и затѣпвали отъ това еластично и жилаво като гумата месо, та е ставало нужда да се преточватъ отъ време на време.

Sir William Dawkins споменава не само за полипа, за когото говори Плиний, изхвърленъ на испанския брѣгъ, чиито пипала били дълги 10 м., но и за изхвърлянето на единъ подобенъ презъ 1875 г.

(Изъ „L'Italia marinara“, превелъ Д. Д.)

Колко злато и сребро се съдържа въ морската вода? Въ единъ тонъ морска вода се съдържа 10 милиграма сребро. Тѣй като обема на всичкитъ солени води на земята е 1330 милиона кубически километра, то като се изчисли излиза, че на всѣки човекъ отъ населението на земната повърхнина (1,500 милиона души) се пада по единъ сребъренъ блокъ на стойностъ 1,800,000 лева по курса преди войната.

Въ единъ тонъ морска вода се съдържа 50 милиграма злато. Като се изчисли по горепосоченитъ данни ще излезе, че ако раздѣлимъ по равно на всѣкому златото, което се съдържа въ морската вода, то всѣки човекъ би получилъ по единъ златенъ блокъ тежъкъ 4.600 килограма. Като се смѣтне, че до преди европейската война 1 килограмъ злато струваше 3,000 лева, то излиза, че всѣки човекъ би ималъ само отъ това водно богатство — златото — по 138 милиона лева.

(Превелъ отъ френски: С. Ч.)

Движението въ Панамския каналъ презъ 1923 год. Движението въ Панамския каналъ презъ 1923 год. сравнено съ това на 1922 год. показва ясно чувствително увеличение. Преминали сж канала 1994 кораба съ 18,600,000 Н. Рег. тона (1922: — 1095 кораба съ 11,400,000 Н. Рег. Т.) Пренесениятъ товаръ възлиза на 19,600,000 Т. (1922 год. — 10,900,000 Т.) Събранитъ мита се увеличаватъ отъ 11,198,000 на 17,508,000 долара. На Америка се падатъ 56'5% отъ общия товаръ миналъ канала, а на Англия — 25'2%. Едно значително разширение е получилъ масления транспортъ отъ Калифорния. Превоза на дърва се е увеличилъ презъ последнитъ три години тройно. Разносикътъ плащани по преминаването на канала отъ Атлантическия океанъ до Великия възлизатъ на половина или 1/3 отъ предишнитъ такси.

(Изъ „W. R. H.“, превелъ К.)

Годишниятъ балансъ на Българското Пароходно Д-во въ Варна къмъ 31 декемврий 1923 год. е следниятъ: Активъ 7,009,284 лв. и толкова пасивъ. Отдѣлно пасивътъ е разпредѣленъ: основенъ капиталъ 1,468,800 лв., запасенъ капиталъ 1,492,000 лв., специаленъ фондъ 25,000 лв., фондъ подновяване и постройки 2,052,837 лв., купони 85,549 лв., частни лица и учредения 504,551 лв., депозанти 276,700 лв. Реализирана чиста печалба 1,103,845 лв.

Българи обичайте морето, е повикътъ на Българския Народно Морски Сговоръ!

(Известия на Главното Управително Тѣло на Б. Н. М. Сговоръ, разпорежди, изъ живота на клоноветѣ и пр.)

БЪЛГАРСКИ НАРОДЕНЪ МОРСКИ СГОВОРЪ.

Съобщение № 7.

Варна, 7 май 1924 г.

1) На 8, 9 и 11 Априлѣ г. Славяновъ е билъ въ гр. Ямболъ, гдето е държалъ дветѣ си беседи предъ много добре посетени събрания отъ граждани и учащи се. Беседата за използване морето е оставила у мнозина отъ гражданитѣ силно впечатление; нѣкои сж настоявали за четене на още една беседа върху морелечението и сж изказали желание за второ посещение на града.

На 9 с. м. мѣстното Управително тѣло е свикало общо събрание на членоветѣ на клона, предъ което представителя на Гл. Управит. Тѣло е изложилъ причинитѣ за създаването на Б. Н. М. Сговоръ, неговиятъ развой и дейность презъ четиригодишното му съществуване. Разгледа ни сж били и много организационни въпроси; сжщо така взето е било решение да се привлече съдействието на всички мѣстни спортни организации и съ общи усилия да се тури началото на воденъ спортъ по р. Тунджа.

Събранието е било отлично посетено; констатира се едно бързо увеличение на членоветѣ на клона. Освенъ това събрание състояло се е пакъ съ участието на представителя на Гл. Управит. Тѣло едно заседание на Управ. Тѣло на клона.

На 10 Априлѣ г. Славяновъ е посетилъ и Карнобатския клонъ, гдето е държалъ едната си беседа предъ граждани.

На 12 Априлѣ г. Славяновъ е пристигналъ въ гр. Пловдивъ посрещнатъ на гарата отъ цѣлото Управит. Тѣло на клона. На 13 с. м. той е държалъ предъ гражданитѣ беседата си „Използване на морето другаде и у насъ“, а на 14 с. м. предъ учащата се младежъ беседата си „Подводно плаване“. И дветѣ уредени отъ клона беседи сж били добре посетени.

Управит. Тѣло на Пловдивския клонъ е държало продължително заседание съ участието на представителя на Гл. Управит. Тѣло, въ което сж били разгледани цѣлъ редъ важни организационни въпроси. Прави впечатление бързото засилване дейността на тоя клонъ, възобновенъ по почина на мѣстни деятели — членове на Сговора. Енергичната и умѣла дейность на новото Управит. Тѣло обещава гольми резултати за разпространението на морската идея въ Пловдивския край.

Както въ Ямболъ тъй и тукъ, членоветѣ на Сговора сж указали на представителя на Гл. Управително тѣло единъ извънредно радушенъ приемъ.

На 16—19 априлѣ г. Славяновъ е билъ въ София по уреждане съвмѣстно съ представители на Софийския клонъ нѣкои текущи въпроси въ свръзка съ гласуванитѣ напоследъкъ резолюции отъ събора на крайбрѣжнитѣ клонове.

На 21 г. Славяновъ е билъ въ гр. Видинъ, гдето е държалъ своята беседа предъ гражданитѣ и учащата се младежъ. Предстоящо е окончателно

формирование на клонъ отъ Сговора въ тоя градъ. На 22 Априлѣ той е посетилъ гр. Вратца, гдето е държалъ една беседа предъ отлично посетено събрание отъ граждани и учащи се.

Къмъ Вратчанския клонъ е формирана младежка ученическа група, чийто членове работятъ енергично за разпространение идеитѣ на Сговора между своитѣ другари и родители. Благодарение съдействието на младежката група е било усигорено отлично посещение на беседата

По покана отъ командира на Пѣхотната дружина подполковникъ Чукурски на 23 априлѣ сутринята г. Славяновъ е говорилъ предъ войницитѣ отъ дружината и трудовацитѣ за „Значението на морето и Дунава за насъ бѣлгаритѣ“.

Както въ всички клонове тъй и тукъ се е състояло съвмѣстно съ нашия представителъ събрание на мѣстното Управит. Тѣло.

На 23 априлѣ вечерята г. Славяновъ е държалъ една беседа въ гр. Ломъ и на 24 е заминалъ за Орѣхово, а отъ тамъ за Русе гдето е прекаралъ отъ 26—29 априлѣ.

Преди посещението на крайдунавскитѣ градове отъ нашия представителъ тѣ сж били посетени отъ представителитѣ на Русенския клонъ: г. г. Доневъ и Стояновъ (адвокати) и Мичманъ Хранковъ — всички членове на Управит. Тѣло, съ задача да основатъ навсѣкжде по крайбрѣжието клонове отъ Сговора. Дейността имъ въ всѣки посетенъ отъ тѣхъ градъ или село се е предшествовала отъ една беседа на тема: „Целитѣ и задачитѣ на Б. Н. М. Сговоръ“, държана отъ г. Доневъ. По подробно съобщение за тая обиколка ще последва допълнително.

Управит. тѣло на Русенския клонъ е имало три съвмѣстни заседания съ нашия представителъ, на две отъ които сж присѣствували и членове отъ Управит. Тѣло на „Дунавския Рѣченъ Спортенъ Легионъ“. Прави впечатление дейността на клона по пропагандиране идеитѣ на Сговора по цѣлото Дунавско крайбрѣжие — навсѣкжде въ учрежденията, училищата и общественитѣ заведения се срещатъ разлепени плакарди и окачени картончета, художествено изработени съ всевъзможни морски винетки, — съдържащи различни надписи, мисли и афоризми, накъсо изразяващи идеитѣ на Сговора.

Сжщо така отлично впечатление прави дейността на спортния легионъ — една стегната младежка организация къмъ клона на Сговора; вънъ отъ редовното упражнение на водния спортъ съ съдействието на клона и флотската часть, легионеритѣ сж собственъ трудъ и на собственни средства пакъ съ подкрепата на клона, сж се заели съ постройката на речни спортни лодки; като при това иматъ намерение да си създадатъ собствена строителница на лодки, съ която да изпълняватъ по ржчкитѣ даже и на останалитѣ морски и рѣчни легиони отъ Царството. Сжщитѣ сж си поставили за целъ още това лѣто да организиратъ рѣчния

спортъ въ всички крайбрѣжни на Дунава градове.
На 10 май члена отъ Гл. Управит. Тѣло г. Славяновъ замина отъ Варна съ задача да посети градовете Русе, Свищовъ, Николовъ и Орѣхово — за да държи навсѣкжде по една беседа.

за Дѣловолителъ: Цаневъ

Благодарност. Г-нъ Иванъ Г. Кинкелъ, професоръ по международно право въ университета, е подарилъ втория екземпляръ отъ неиздадения си голѣмъ трудъ по международно право — „Свѣтовната война 1914 - 1918 год. и международното право“ на библиотеката на Б. Н. М. Сговоръ. Първиятъ екземпляръ е подаренъ на университетската библиотека. Книжовно-просвѣтния отдѣлъ при Б. Н. М. Сговоръ изказва своята голѣма благодарностъ на г. Кинкелъ за ценния даръ, който е направилъ на нашата млада организация.

Получени сж въ библиотеката на Б. Н. М. Сговоръ две връзки книги излѣзли въ България, които засѣгатъ въпроси, имащи връзка съ морето.

Първата връзка отъ около 20 книги е изпратена отъ н-ка на културното отдѣление при министерството на Народното Просвѣщение — г-нъ Н. Балабановъ, а втората отъ около 40 книги — отъ Директора на народната библиотека, г-нъ Б. Ангеловъ. Книжовно-просвѣтния отдѣлъ при Б. Н. М. Сговоръ благодари на горнитѣ учреждения и ръководители имъ за направения даръ.

Министерството на Народното Просвѣщение. Културно-Просвѣтенъ отдѣлъ, бѣ командировало презъ м. май г-нъ Цаневъ по Черноморското крайбрѣжие за да направи снимки отъ морето и брѣга за диапозитиви. Г-нъ Цаневъ направи обиколка на цѣлия нашъ Черноморски брѣгъ съ кораба „Дръзки“ и успѣ да направи около 300 снимки. Единъ екземпляръ отъ диопозитивитѣ ще бѣде подаренъ отъ министерството на Народното Просвѣщение на Б. Н. М. Сговоръ. Частъ отъ снимкитѣ ще бѣдатъ отпечатани въ списанието „Морски Сговоръ“. Благодарение на отличната инициатива на началника на културното отдѣление при Министерството на Народното Просвѣщение г-нъ Н. Балабановъ и акуратната работа на г-нъ Цаневъ, Б. Н. М. Сговоръ ще може за въ бѣдаще да илюстрира най-подробно сказкитѣ си за нашето черноморско крайбрѣжие.

Членскитѣ значки поржчани въ Германия сж вече пристигнали и клоновете могатъ да си набавятъ отъ тѣхъ за своитѣ членове отъ Главното Уп. Тѣло на Б. Н. М. Сговоръ. Стойността на една значка (малъкъ размеръ) е 35 лева.

„Море“ — илюстрирано седмично списание, е почнало да излиза въ Варна на 24. V. т. г. Пожелаваме на новото списание да преуспѣе и да заsegue „морето“ и въ своитѣ колонии, а не само съ корицитѣ си. Издателитѣ и сътрудницитѣ на новото списание, които живѣятъ на брѣга на морето, трѣбва да се проникнатъ отъ нуждата за застъпване въ колонитѣ си и морската литература. Въ тоя си бѣдащъ видъ Българския Народенъ Морски Сговоръ ще му даде своята подкрепа за да се затвърди и стане разсадникъ на художествената морска литература въ България.

Подобрение на хонорара: Поради увеличението на абонатитѣ и доброто материално състояние на списанието „Морски Сговоръ“ по ходатайството на книжовно-просвѣтния отдѣлъ, Главното управително тѣло на Б. Н. М. Сговоръ въ събранието си отъ 30. V. 1924 год. е увеличилъ хонорара на сътрудницитѣ въ списанието, както следва:

- 1) За оригинална статия на една страница 100 лв.
- 2) За преводна статия на една страница 50 лв.
- 3) За стихове на редъ 3-50 лв.
- 4) За оригинални картини и рисунки на квадратенъ сантиметъръ 1 лв.
- 5) За отпечатани фотографически снимки на квадратенъ сантиметъръ 0-20 лв.

ОТЧЕТЪ

за прихода-разхода на Централния Комитетъ на Бѣлг. Народ. Морски Сговоръ отъ основаването му до 1 май, 1923 год. — учредителния съборъ.

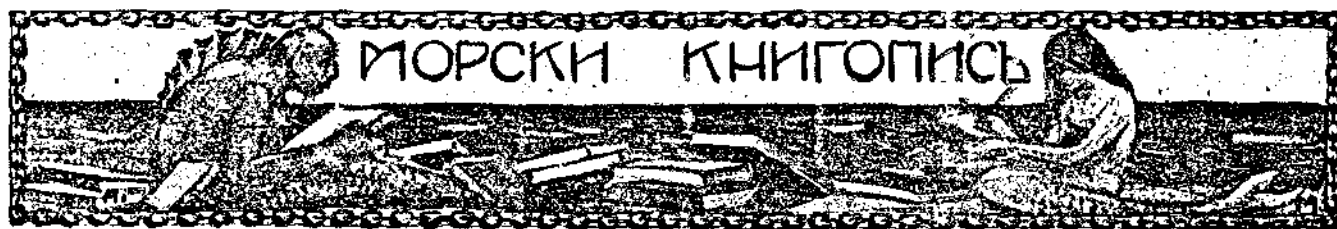
ПРИХОДЪ

Наименование на прихода	лева	ст.
Отъ волни пожертвувания	57949	85
„ увеселения, лотарии и томболи	34827	—
„ книжкитѣ на Морска Библиотека	35206	70
„ устави	3060	—
„ календари	900	—
„ предмети останали следъ лотар.	2500	—
„ аванси	46499	30
„ 25% отъ чистия приходъ на клоновете и надъ сумата 20,000	39204	60
„ продадени материали магазина	45634	50
„ облигации отъ Народния заемъ	5000	—
„ фондъ Черном. Наученъ Инстит.	50000	—
„ Лихви	3345	55
	324127	50
Разходъ	238943	15
Остава въ пари, ценни книжа и въ разписки	85184	35
Дължатъ клоновете	63042	—
Останали материали въ склада	17650	50
	165876	85

РАЗХОДЪ

За брошурата „Южната ни граница“	3500	—
„ позиви, хвърч. листове и плакарди	3276	—
„ книжката „Морска Библиотека“	52914	10
„ устави	4379	80
„ календари	14087	70
„ карти	802	80
„ аванси на разнитѣ клонове	71590	50
„ четени беседи	8980	—
„ материали въ магазина	43942	30
„ морския музей материали и др.	5217	80
„ книги за библиотеката	2711	40
„ абонаменти за списания	366	50
„ банкети	1764	—
„ експедиция, кореспонд. и канцел.	19860	25
Повърнати пари на Редакц. ком. като неправилно получени	550	—
За облигации отъ Народния заемъ	5000	—
	238943	15
За уравниение наличностъ въ Банката	78000	—
Ценни книжа	5000	—
Дадени пари по временни разписки	2184	35
	324127	50

Заб. Настоящия отчетъ е прѣвѣренъ и докладванъ въ Учредителния съборъ отъ Прѣвѣрочната Финансова Комисия въ съставъ: г. г. делегатитѣ Шентевъ, Харалампиевъ и Русевъ.

(Приключенъ на 31 май 1924 г.)

СЪКРАЩЕНИЯ:

М. С. — Списание „Морски Сговоръ“.
И. Б. Т. К. — Известия на Бургазката Търговско-Индустриална Камара.
Р. — Списание „Рибарство и отрасли му“.

А.

Александрия — Консулски рапорти — (И. Б. Т. К., год. VII, брой 46, Бургазъ, 21. II. 1924 год. стр. 5 и 6).
Actes signés à Lausanne le 30 janvier et le 24 juillet 1923. Paris 1923.

Антоновъ, Кр. п. — Бургазъ и бургазския заливъ (в. Фаръ, год. V, брой 212, Бургазъ 1. III. 1924 год. стр. 1).

Антоновъ, Кр. п. — „Морето“ — Риболовство въ Бургазския заливъ. — (в. Фаръ, год. V, бр. 222, Бургазъ 11. V. 1924 г., стр. 1).

Ангеловъ Т. — „Движението въ Цариградското пристанище“ (М. С., год. I, брой 5, Варна, май 1924 г. стр. 10 и 11).

Арбитражъ по направата на Варненското пристанище. — (в. Зора, год. V, брой 1464, София, 2. V. 1924 г.).

Académie de marine. — Communication et mémoires — Tome I—III, 1922—1924. Paris. (Société d'éditions géographique, maritimes et coloniales—ancienne maison Challamel — 17, rue Jacobs (VI-e)).

Б.

Бакаловъ П. — „Повърхността на морското дъно“. („Природа“, год. XXIV, кн. 5 и 6, София I и II 1924 год., стр. 74—76).

Bradford, Sir Ed. E. — „Life of admiral of the fleet sir Arthur Kivett Wilson“. Londres, Muttu. 12 шилинга.

Блохинъ, В. — „Управление на кораба въ време на буря“ (Р. год. I, кн. 9 и 10, Варна XI и XII 1923 год., стр. 15 и 16).

България, Югославия и Солунъ — (в. „Свободна речъ“, год. I, брой 45, София, 9. IV. 1924 год., стр. 3).

Буриковъ, Ж. Т. — „Стопанскитъ нужди на Бургазъ“ (в. Фаръ, V, брой 220, Бургазъ 27. IV. 1924 г. стр. 1).

Бородинъ, Проф. Н. А. — „Способы хранения и заготовки рыбы и ея продуктовъ“. (Издание международнаго книгоиздательства. Нью-Йоркъ 1920).

Б. — „Условията за експлоатиране на съвременнитъ голъми рибни пристанища“. (Р., год. II, кн. 1, Варна, IV. 1924 г., стр. 4—7).

Б. — „Разходи при продажбата на прѣсната морска риба въ Парижъ“. (Р., год. II, кн. 1, Варна, IV, 1924 г. стр. 7).

В.

В. Б. — „Солене и пушене на рибата“ — преводъ отъ френски — (Р., год. I, кн. 9 и 10, Варна XI и XII 1923 год., стр. 18 и 19).

Вносътъ презъ Бургазката митница за м. декември 1923 год. (И. Б. Т. К., год. VII, брой 46, Бургазъ, 21. II. 1924 год. стр. 3).

Вносътъ презъ Бургазката митница за м. януарий 1924 год. (Сжщитъ известия, год. VII, брой 49, Бургазъ 1924 год.).

Вносътъ презъ Бургазката митница за м. февруарий 1924 год. (Сжщитъ известия, год. VIII, брой 1, Бургазъ, 4. IV. 1924 год., стр. 3).

В. — „Бръговата отбрана — логика и фантазия“. (На-

родна отбрана, год. VI, брой 1082, София, 20. V. 1924 год., стр. 1).

В. И. — „Изваждане на потъналия броненосецъ Leonardo du Vinci“. (М. С., год. I, брой 5, Варна, май 1924 год., стр. 8—10).

Г.

Guyer, D-r S. — „Meine Tigrisfahrt“ — Auf dem Floss nach den Ruinenstätten Mesopotamiens — (Buchhandlung Walter Bangert, Hambur 8, Dovenhof).

Гергановъ П. — „Морска авиация“ (Сп. Летець“, год. I, брой 1, София, I. 1924 г.).

Д.

Д. К. — „За морския орелъ“ (Сп. Ловець, год. XXIV, брой 6, София, II. 1924 год., стр. 5 и 6).

Драгулевъ, П. — „Приносъ къмъ историята на морската търговия на града Варна“ (М. С., год. I, брой 4, Варна, април 1924 г., стр. 4).

Дрънски, П. — „Риболовътъ въ рѣкитъ и мѣрkitъ за неговото запазване“. (Сп. „Ловець“, год. XXIV, брой 1, София IX. 1923 г. стр. 10—11).

Дрънски, Пенчо. — „Зимния риболовъ подъ леда по Дунавскитъ блатъ“. (Р., год. I, кн. 9 и 10, Варна, XI и XII 1923 год., стр. 9 и 11).

Дрънски, П. — „Вждицата — единъ изоставенъ спортъ“. (Сп. Ловець, год. XXIV, брой 7, София, мартъ 1924 год., стр. 6 и 7).

Das Wasserstrassen — Jahrbuch 1923. München.

Д-ски, П. „Дунавскитъ риболовни райони (шенали)“ (Р., год. II, кн. 1, Варна, IV. 1924 г. стр. 8).

Димитровъ, Ем. П. „Рибарка“ (Библиотека „Денница“ № 3 — кораби, стихове. София 1923 г., стр. 8).

Димитровъ Ем. П. — „Кораби“ — стихове, София 1923 г. (Библиотека „Денница“ № 3, стр. 3, 8, 13, 14 и 15).

Ж.

Жековъ, Ж. Ив. — „Pontus Euxinus — Черно море“. (Варненски вестникъ на вестницитъ, специаленъ брой, Варна, 24. V. 1924 год., стр. 1 и 2).

З.

Законопроектътъ за рибарското училище — (в. Слово. год. II, брой 533, София, 28. II. 1924 год., стр. 1).

З. Ст. „Тържеството на единъ труженникъ“ (Я. Тракиецъ год. I, брой 50, Ямболъ, 10 V 1924 г., стр. 1).

Законъ за практическото рибарско училище. (Р., год. II, кн. 1, Варна, IV, 1924 г., стр. 9).

И.

Ивановъ С., капитанъ-лейтенантъ. — „Значението на солеността на Черно море за климата на прибрежията му“. (Естествознание и География, год. VIII, кн. 5 и 6, София, януарий и февруарий 1924, стр. 177—179).

Ивановъ С., кап.-лейтенантъ. — „Девненскитъ езера“. (Български туристъ, год. XVI, кн. 5, София, I. 1924 год., стр. 75—78).

Ивановъ С. кап.-лейтенантъ. — „Дълбочината на Черно море“. (в. Отечество, год. III, брой 162, София, 15. II. 1924 год.).

Ивановъ, Сава Н., кап.-лейтенантъ. — „Може ли българина да бжде морякъ“. (в. „Фаръ“, год. V, брой 217, Бургазъ, 5 IV. 1924 г., стр. 2).

Ивановъ, Сава Н. — Бури и смерчове въ Черно море“. (М. С., год. I, брой 4, Варна, април 1924 год., стр. 2 и 3).

- Ивановъ, Сава Н. — „Светението на Черно море.“ (Български Войнъ, год. II, кн. 51, София, 14. III. 1924 год, стр. 2—4).
- Ивановъ, Сава Н. — „Предсказване на времето“ (в Фаръ, год. V, брой 219, стр. 2 и 3, Бургазъ 20 IV. 1914 г.)
- Ивановъ, Сава Н. — „Общи упътвания за предсказване на времето“ (сжия вестникъ, брой 220 отъ 27 IV—924 г.)
- Ивановъ, Сава Н. — „За равнището на Черно море и неговитъ колебания“ (М. С., год. I, брой 5, Варна май, 1924 год, стр. 6—8).
- Изъ Морския Сговоръ — (в Борба, год. IV, брой 912, Пловдивъ, 22. IV. 1924 год., стр. 2).
- Иосифовъ, И. Ст. — „Корабътъ“ (М. С., год. I, брой 5, Варна, V. 1914 г., стр. 3)
- Ивановъ, Д-ръ, Бургазъ — Режима на талинитъ. (Р. год. I, кн. 9 и 10, Варна, XI и XII 1923 год, стр. 7—9).
- Ивановъ, Д-ръ — „Бюджета и нуждитъ на Бургарския портъ“ (И. Б. Т. К., год. VIII, брой I, Бургазъ, 4. IV. 1914 г., стр. 2).
- Ивановъ, Д-ръ, Бургазъ — „Забранения вносъ на рибата и нашето риболовство“ (Р. год. I, кн. 9 и 10, Варна XI и XII 1924 г., стр. 9—11).
- Илчевъ, Д. — „Странджа планина“ (Български туристъ, год. XVI, кн. 5, София, I. 1924 г., стр. 66—68)
- К.
- Консуловъ, Д-ръ Ст. — Законопроектъ за рибарското училище. (в. Слово, год. II, брой 530, София, 25. II. 1924 год., стр. 4).
- Консуловъ, Д-ръ Ст. — „Данашитъ върху риболовството“. (в. Слово, год. II, брой 546, София 15. III 1924 год., стр. 2).
- Консуловъ, Д-ръ Ст. — „За Сольта въ България“ (в Слово, год. II, брой 587, София, 8. V. 1924 год.).
- Консуловъ, Д-ръ Ст. — „Прѣхрана и риболовство“ (в. Слово год. II, брой 582, София 30 IV. 1924 год., стр. 2).
- Консуловъ, Д-ръ Ст. — „Риболовство и законодателство“ (в. Свободна речъ, год. I, брой 59, София, 26 априлъ 1924 год., стр. 2).
- К. С. — „Гренландия“. (Сп. Естествознание и География, год. VIII, кн. 4 и 5, София, януарий и февруарий 1924 год, стр. 185—187)
- Кацаровъ, Г. И., професоръ. — „Походътъ на Александра Велики къмъ Дунава“ (Български туристъ, год. XVI, кн. 5, София, I 1924 год, стр. 78 и 79).
- Commentz, Jng. D-г С. — Превелъ Зашевъ — „Корабостроенето презъ 1923 година“ (М. С., год. I, брой 4, Варна, априлъ 1924 год, стр. 7—9).
- Константинополь днесъ. — (Недѣлно утро, год. III, брой 125, София, 24. III. 1924 год. стр. 2).
- Костадинъ. — „Вреднитъ вещества отъ захарнитъ фабрики“. (Р. год. I, кн. 9 и 10, Варна, XI и XII 1923 год, стр. 13 и 14).
- Козаровъ, Б. — „Реаленъ антрепозитъ при Русенската митница“ (Списание на Д-вото на митнишкитъ чиновници въ България, год. VII, кн. 5 и 6, София, I и II, 1924 год.)
- Кинкель, Ив. Г. — „Свѣтовната война 1914—1918 год. и международното право“. София 1920 год. (За правото на морската война вижъ стр. 107—159).
- Края на единъ голѣмъ процесъ. — Спора между предприятието за постройка на Варненското пристанище и държавната уреденъ, (в. Свободна речъ, год. I, брой 62, София, 2 V 1924 год.
- Конференцията на крайбрѣжитъ черноморски клонове отъ Б. Н. М. Сговоръ (М. С., год. I, брой 5, Варна, май 1924 г., стр. 2).
- Л.
- La Bulgarie et la pêche — (La bulgarie, год. I брой 207,

София, 28. II. 1924 г., стр. 3).

- Люляковъ, Д. — „Край морето“ (Сп. „Ясина“, год. I, кн. 4 и 5, София 1924 год, стр. 26—41).
- Л-нь И. В. — „Флотски бой“ (Български войнъ, год. II, брой 57, София 26 IV. 1924 год, стр. 5 и 6).
- Лазаровъ, Инж. Г. — „България и режима на Дунава“. (в. Слово, год. III, брой 573, София, 17. IV. 1924 г.).
- Лазаровъ, Инж. Г. — Международния режимъ на процитъ (в. Слово, год. II, брой 574, София 18. IV. 1924 год.)

М.

- Михайловъ, Ив. А., кап. II рангъ. — „Нуждата отъ морско законодателство“ (в. Слово, год. II, брой 532, София, 27. II. 1924 г., стр. 1).
- Марковичъ, А. — „Изъ дълбочинитъ на океана“. (Сп. „Природа“, год. XXIV, кн. 5 и 6, София I. и II. 1924 год, стр. 79—81).
- Матеевъ, П. М. — „Българинътъ като морякъ и войникъ“ (в. Независимостъ, год. IV, брой 858, София, 4. III. 1924 год, стр. 1).
- Миларовъ, П. — „Значението на морскитъ сили за благосъстоянието на държавата“ (М. С., год. I, брой 4, Варна, априлъ 1924 год., стр. 10).
- Мечкаръ, И. — „Морската жена“ (в. Свободна речъ, год. I, брой 30, София, 22. III. 1924 г. стр. 3).
- Милевъ, Н. — „Две конвенции“ (в. Слово, год. II, брой 554, София, 25. III. 1924 г., стр. 1).
- Милевъ, Н. — „Какво видѣхъ въ Цариградъ“ (в. Слово, год. II, брой 569, София, 12. IV. 1924 г., стр. 1).
- Морский — „Нашата пристанищна служба“ (в. Епоха, год. II, брой 529, София 5. V 1924 год, стр. 1).

Н.

- Новата управа на желѣзницитъ и пристанищата. — (в. Свободна речъ, год. I, брой 13, София, 29. II. 1924 год, стр. 2).
- Николовъ, Инж. С. — „За водопроводитъ“ (Сп. на Бълг. Инж. Д-во, год. XXIV, брой 5, София, 5 III. 1924 год, стр. 75—78).
- Нова българска параходна компания. — (в. Фаръ, год. V. брой 215, Бургазъ, 21. III. 1924 г.).
- Нечаевъ, А. — „По въпроса за малкитъ скумрии“ (Р. год. I, кн. 9 и 10, Варна, XI. и XII. 1924 год., стр. 12).
- Нечаевъ, А. — „Къмъ характеристиката на калканския лозъ по Варненското крайбрѣжие“. (Сжщото списание, стр. 13).
- Нечаевъ А. — „Възходно морско течение и скумрийния ловъ“ (Р., год. II, кн. 1, Варна, IV, 1924 год, стр. 3 и 4).
- Н. Я. — „Рибни и риболовство въ района на Каспийско море (Русия)“. Сжщото списание, стр. 14

О.

- Островъ Суматра. — Превелъ А. М-ичъ — (Сп. „Природа“, год. XXIV, кн. 5 и 6, София, I. и II 1924 год, стр. 68—71).
- Околосѣтско пътуване. — (в. Зорница, год. 44, брой 25, София, 29. III 1924 г., стр. 3).

П.

- Програма за дейността на Б. Н. М. Сговоръ презъ първата редовна година. (в. Подофицерска Защита, год. X, брой 289, София, 9. II. 1924 год, стр. 2).
- Практическо рибарско училище — (в. Зора, год. V, брой 1404, София, 29. II. 1924 год., стр. 4).
- П. Н. Д. — „Българинътъ и морската болестъ“ (в. Независимостъ, год. IV, брой 850, София, 22. II. 1924 год., стр. 1).
- Павловъ, Хр. — „Едно утро предъ Василико“ (в. Знаме, год. I, брой 23, София, 7. V. 1924 год., стр. 2).

Р.

- Р. К. — „Гемиджийскитъ сдружения по Дунава“. (М. С., год. I, брой 4, Варна, априлъ 1924 год. стр. 5 и 6).

Dr. Mr. Tamm
Jr. III. A. Number A 36

Mr.

Ф. М. и Г. х. И. — „Възобновяване на немското дала-
коморско риболовство“ — преводъ отъ немски —
(Р. год. I, кн. 9 и 10, Варна XI и XII 1923 год.
стр. 16—18).

Феодоровъ, Я. М. — „Презъ Босфора“ (Илюстрирано списание за юноши, год. I, кн. 2, София II.1924 г.)

Феодоровъ, А. М. — „Малкиятъ морякъ“ (същото списание, год. I, кн. I, София, януарий 1924 год.)

Христовъ, Я., полковникъ — „Войната по море“ (воененъ журналъ, год. XXX, приложение № 5, стр. 71—77, София 1924 год.)

Черноморски, С. — „Естествени мърки за подпомаганер аз-
витието на търговското ни мореплаване“ (Икономи-
чески известия, год. II, брой 22, Варна, 7.III 924 г.,
стр. 1 и 2)

Чаракчиев — „Боя при ръката Ахилос — до Месем-
врия“ (Народна Отбрана, год. VI, брой 1083 и
1084, София, 22 и 27. V 924 год., стр. 2—4).

Schott, Prof. G. — „Physische Meereskunde“ Berlin 1924
(Walter de Gruyter und Co., Berlin, Wio).

W. F. VAN DER ZEE
STEAMSHIP AGENTS & BROKERS
PIRAEUS — SOTIRAS ST. 2.

AGENT DE LA SOCIÉTÉ COMMERCIAL BULGARE DE NAVIGATION
à VAPEUR.

2-3

P. D. LIVADIOTI
AGENT.
 DE LA SOCIÉTÉ COMMERCIALE
 BULGARE DE NAVIGATION
 à VAPEUR.
 MÉTELIN (Grèce).

2-3

Séménoff — „L'Escadre de Port Arthur". Paris 1919. Société D'Éditions Géographiques, Maritimes et Coloniales — Ancienne Maison Challamel, 17, rue Jacob, Paris VI-e).

Sémenoff — „L'Escadre de Rojesvtsensky" Paris 1917 (сж-
шого книгоиздательство).

Semenoff — „L'Agonie d'un Cuirasse“. Paris 1919. (Ж. шото книгоиздателство).

Semenoff — „Après Tsoushima“, Paris 1921 (същото книгоиздателство).

Станевъ Б. — „Риболовъ въ открито море“ (Р, год. 1, брой 9 и 10, Варна, ноемврий и декемврий 1923 г., стр. 1—4).

Статеповъ, Б., кап. II р. — „Ролята на търговските флоти въ живота на народитѣ“ (Народна отбрана, год. IV, брой 1067, София, 5.IV.924 год., стр. 2—4).

Stamatov, G. P. „Villa am Meer“ (Западно ехо, год IV, кн. 6, Лайпцигъ, 31.III.924 г., стр. 69—71).

С. Т. — „Производството чрез ръки и българи“ (в Тракийец, год. I, брой 22—23, Ямбол, 25 IX. 923 г., стр. 1).

С. Т. — „Водното дѣло у насъ и очакванитѣ отъ него
блага“. (в. Тракиецъ, год. I, брой 45—46, Ямболъ
12.IV.924 год., отъ 1 и 2)

Секционния инженеръ (Шефкеновъ и водното му дѣло.
(сжия вестникъ, стр. 3).

С. Т. „Първият български моторен канк“ (в. Тра-
кинец; год 1, бр. 49, Ямбол, 3 май 1924 г., стр. 1).

С Т. — „Рѣка Тунджа на Георгиевденъ въ Ямболъ“
(сжия вестникъ, брой 50, стр 1).

Северовъ — „Молитва“ (М. С., год I, брой 5, Варна, V 924 год, стр 3.

Славяновъ Г. „Солопроизводството въ Анхиало“ (М С, год. I, брой 5, Варна, май 1924 г., стр. 4 и 5).

T.

Тодоровъ, Д. „Едно родолюбиво дѣло“ — Български Народенъ Морски Сговоръ — (в. Подофиерска Защита, год. IX, брой 289, София, 9 II 1924 г.)

Табанова, П. Хр — „Край морето“ (сп. Полетъ, год. I, № 20, София, 22 II.924 год, стр 11—13).

Tiller, A. — „Modellyachtbau und Segeln“ (Verlag Dr. Wedekind & C-o, Berlin 1922).

Тодоровъ, Маринъ П. — „Въ защита на рибарскитѣ кооперации“ (Р, год. I, брой 9 и 10, Варна XI и XII 1923 год, стр. 4—6).

Тодоров, М. П. — „За общъ съюзъ на рибарскитѣ кооперации“ (Р., год II, кн. I, Варна, априль 1924 год., стр. 1 и 3).

Teubert, Oskar — „Die Binnenschifffahrt“. Leipzig 1924.
Тейнисонъ, Алфр. — „Пътешествието на Мелдуна“ (Хи-

перинонъ, год. III, кн. 2, София, 30.II 924 год,
стр. 70—75).

Tirpitz, D-r W. von — „Wie hat sich der Staatsbetrieb beim Aufbau der Flotte bewährt?“ (Verlag von K. F. Koehler, Leipzig, 1923).

Трифонов, Ю. — „Пѣсни за обсадата на Малта“ — изъ статията: „Български пѣсни съ исторически спомени отъ XVI вѣкъ“ (Известия на народния етнографически музей въ София, год. III, кн. III и IV, София 1923 г. стр. 92 — 97).

Т. — „Военния флот на Турция“ (Народна отбрана, год VI, брой 1082, София, 20 V 924 г., стр. 2 и 3).

Т. — „Търговският флот на Турция“ (същия вестник, брой 2083, стр. 1 и 2).